

Notulen van de buitengewone Conferentie van zendelingen op 9 september 1935 te Duma (Halmahera)

Aanwezig waren de brs. Ellen (voorz.), Boger, Zr Loots, br. Bot en Rooseboom welke laatste bij afwezigheid van br. Ploeger (ziekte) als secretaris fungeerde.

Aanleiding tot deze conferentie waren een paar brieven van de Resident van de Molukken over een nieuwe Huwelijksregeling en van de Ass. Resident van Ternate over het oprichten van openbare scholen in Loloda.

Betreffende dit laatste onderwerp geeft br. Boger tezamen met br. Rooseboom advies over de kansen voor zulke scholen, welke telkens weer verlopen; doch waarvan de beheerder van Loloda br. Boger ook op zich wil nemen U.Z.V. scholen te vormen, indien n.l. subsidie wordt toegezegd. Vlak bij een der dorpen is bovendien reeds een U.Z.V. school die het oprichten van een landschapsschool overbodig maakt. Duidelijk is echter, wat ook door de Inspecteur van het Inlands Onderwijs gelukkig is opgemerkt, dat de Mohammedanen niet naar een openbare, doch liefst Mohammedaanse scholen wensen. De Inspecteur voelt niet voor zulke onderlinge concurrentie in Loloda.

Daarna leest br. Ellen zijn voorlopig schrijven voor over de nieuwe huwelijksregeling, door hem aan de Resident verzonden. Op twee zaken vestigt br. Ellen vooral de aandacht n.l. het ontbreken in het concept van een regeling of zelfs het noemen van de adatgebruiken en de Bruidschat en de nuttigheid van eenzelfde regeling ook voor de Ambonnezen en Menadonezen, ed.

Het concept van de Resident dat de oude adatregeling van 1861 wil vervangen voor bepaalde groepen, is evenals de zeer op Europese leest geschoeid. De overgang zou voor de bevolking veel te groot zijn. De bezwaren van lange afstanden naar een inschrijvingsambtenaar en later weer, de huwelijksluiting met de rompslomp van acten en bewijzen, zouden de mensen er slechts toe brengen hun huwelijk in het geheel niet te laten inschrijven en of alleen op heidense wijze (regeling van de bruidschat) te trouwen of op onzedelijke wijze maar samen te leven. Alles wat het behoorlijk huwelijk voor onze mensen bemoeilijkt, werkt negering ervan in de hand.

Zelfs voor de Ambonnezen en Menadonezen, die tot nu toe onder de Ordonnantie van 1861 staan, zou eenzelfde regeling met onze Christen Halmaherezen wenselijk zijn omdat voor hen vaak de inschrijving bij de Gezaghebber te lastig en te kostbaar is, ook door afstanden, terwijl tot nu toe door ons vergeefs aangedrongen is, op het meenemen door die Ambtenaar van huwelijksregister op zijn tournees

Ter sprake kwam tevens weer de regeling voor de Christen-Chinezen die het Chinese recht volgen. Voor hen is ook vereist: inschrijving voor de Gezaghebber. Men ziet tegen de reis op en ook de kosten daar aan, en het gevolg is dat zij in concubinaat leven. De Conferentie tekent daarbij aan, dat wel eens mag worden onderzocht in hoeverre deze

Chinezen (peranakkans) door hun vaders erkend zijn, waardoor ze de adat van de vader volgen zouden. De conferentie komt tot de slotsom, dat door de Hoofden en oudsten in samenwerking met de zendelingen in 1911 opgestelde Christelijke adatregeling nog het meest voldoet, omdat ze het meest bij de eigen adat aansluit. Wel in het gewenst dat deze adat-regeling door het Binnenlands Bestuur meer justitieel bekrachtigd en gehandhaafd blijft (wordt) Het zijn de districtshoofden, die haar telkens weer volkomen negeren en hun medewerking die bij echtscheidingen nodig zijn, weigeren. De scheiding wordt dan bemoeilijkt, een tweede huwelijk verhinderd en de onzedelijkheid bevorderd.

Behoudens een kleine wijziging of aanvulling (b.v. betreffende de omvang van de bruidsschat en de straf op onzedelijkheid en echtbreuk) wenst de Conferentie dus de Oude adatregeling en dan liefst ook voor Ambonnezen en Menadonezen gehandhaafd te zien, maar onder betere bekrachtiging.

Op de drie vragen van de Resident antwoordt de Conferentie als volgt:

- 1: Wij wensen liefst geen verplichting tot afkondiging in de kerk van burgerlijke huwelijken.
- 2: Bezwaar tegen ongedwongen afkondiging, ook door de goeroes is er niet.
3. de conferentie voelt bezwaren tegen het doen optreden van goeroes alleen als sluiters van het burgerlijk huwelijk (terwijl de Districtshoofden als aangifte ambtenaren fungeren) Bij misverstanden etc. komt daar "soesah" uit voort en eventueel hechtenis of boeten. Beter ware dan de kamponghoofden als sluiters te doen optreden of de goeroes de dubbele functie te geven.

(De Javaregeling laat zulks open voor de daartoe bevoegd verklaarde godsdienst voorgangers.)

Over de vraag van de Directeur van O & E werd ons medegedeeld door het Zendingconsulaat, betreffende het weer invoeren van de landstaal op onze scholen, is reeds een voorlopig gevoelen kenbaar gemaakt door de voorzitter.

De Conferentie is van mening dat er voor Halmahera in deze financiële moeilijke tijd, met een door subsidievoorwaarden te beperken schooltijd voor de leerlingen, bezwaren bestaan weer naar de landstaal terug te keren. Indertijd waren er voor de Zending geen principiële redenen waarom we tot het Maleis overgingen, behoudens de behoeften aan een omgangstaal bij de bevolking en een taal voor lectuur met behoorlijk afzetgebied.

Met drukken der leerboekjes in zoveel versplinterde talen en dialecten is voor Halmahera financieel niet haalbaar. Bovendien indien eerst met de landstaal begonnen wordt is de cursustijd der leerlingen (door de subsidieregeling tot maximum 5 Jaar beperkt) te kort om behoorlijk nog het Maleis te doen leren. Ons advies is dus afwijzend.

Rondvraag

Br. Bot vraagt, aangezien hij in zijn verlof over het werk wil spreken (op de tuinen) en over de woningverplaatsing van Wosia naar Gamsoengi, of hij kan rekenen de Conferentie achter zich te hebben. De Conf. stemt toe om ook namens haar de (ook financieel) best mogelijke regeling voor de tuinen te treffen en dit alles te bespreken met het Hoofdbestuur en Jonkheer de Beaufort. Wat het huis aangaat, waarvan de urgentie tot overplaatsing, doordat de fam. Rooseboom bij hr. Ellen in kon trekken, nu minder groot is, is het het beste dat br. Bot, die later weer de bewoner ervan hoopt te worden, deze zaak zelf met het Hoofdbestuur bespreekt. Br. Bot is van oordeel dat de overplaatsing en de verbouwing duurder zou komen te staan dan eerst wel geraamd was, aangezien het materieel niet nieuw en lang niet alles van ijzerhout is. In verband met de tuinregeling vraagt de Conf. aan br. Rooseboom nadere toelichting over de bespreking met het Hoofdbestuur. De Conf. voelde zich beknot in haar bevoegdheden, inzake regeling van de ressortswaarneming etc.

Br. Rooseboom begon met op te merken, dat hij de brief van het Hoofdbestuur aan de Conf. daarover nog niet gelezen had. Deze scheen momenteel bij br. van Bonzel te zijn, welke laatste al schriftelijk aan br. Rooseboom inlichtingen gevraagd en ontvangen scheen momenteel bij br. van Bonzel te zijn welke laatste al schriftelijk aan br. Rooseboom inlichtingen gevraagd en ontvangen had. Daardoor kon hij zelf niet beoordelen hoe de opstelling van de brief was. Van de diverse collega's had hij echter al enkele bijzonderheden vernomen en ook reeds aan enkelen verduidelijkt. Over de latere bearbeiding door br. Boger of

van Galela of Galela-Loloda of van Kau-Waisele is door br. Rooseboom reeds persoonlijk aan het Hoofdbestuur geschreven.

Wat nu de zogenaamde inmenging van het Hoofdbestuur in de Conferentie-bevoegdheden aangaat, wordt door br. Roosboom verklaard, dat tot op het ogenblik van samenspreking tussen het Hoofdbestuur met hem, er vanwege de Conferentie of een der collega's in Holland geen enkele welomschreven regeling bekend was. Uit een particulier schrijven van br. Bot bleek alleen dat de Conferentie niet wist hoe de tuinen gedurende br. Bot's verlof te beheren en dus oordeelde ze de tuinen in bewerking te geven bij de N.K.C.M. Br. Bot adviseerde tegen, omreden de W.K.O. van de copramarkt zou verdwijnen voor een tijd. Dit werd in verband gebracht met de werkzaamheden van Jhr. de Beaufort en de firma van Eeghen als bezwaarlijk gevoeld. Het Hoofdbestuur wenste de tuinen niet van de hand te doen en wilde ook het beheer indien mogelijk in eigen handen houden. Aangezien br. Rooseboom zich tot tijdelijk beheer der tuinen bereid verklaarde, ging het Hoofdbestuur daarmee accoord. Ook dus met zijn wonen op Tobelo, voor het geregeld toezicht. Br. Rooseboom had zelf aangeboden, aangezien hij de malaria-gevaarlijkheid tussen de huizen te Gamlaha en Wosia zanders verschil achtte om het huis te Wosia nog te bewonen. Door Director Rijnders was nog gewaarschuwd om br. Rooseboom niet meer als "proefkonijn" daarin toe te laten, doch het dagelijks bestuur ging accoord met het aanbod van br. Rooseboom op voorwaarde dat, zodra hij gevaar bespeurde tot overplaatsing mocht overgaan.

Aangezien het beheer der tuinen voor br. Bot gecombineerd moest worden met een ressort, wees het Hoofdbestuur daar Morotai voor aan. Daardoor zou br. Ploeger na zijn waarneming van Galela-Loloda, indien br. Boger die Ressorten overnam, vrij komen voor Kau-Waisele.

Br. Kolk zou br. Bot in Boeli-Weda-Gane vervangen en br. Roosboom zou, indien br. Ellen na terugkomst van br. Bot repatrieert, diens werk aan de school overnemen. Zo was de Directie door de tuinregeling op een regeling van het werk gekomen met haar voorstel. De Conferentie was bevredigd door deze uiteenzetting van br. Rooseboom en aanvaarde de behandeling van het Hoofdbestuur in zake.

Br. Bot verklaarde mede in verband met de tijdelijke of permanente overdracht van B.W.G. aan br. Kolk dat hij op het bericht van het Hoofdbestuur betreffende de combinatie W.K.O.-tuinen met Morotai eerst had gereageerd met de wens B.W.G. het hem nu bekende ressort te willen gehouden, naast de tuinen. Over deze wens is geschreven in de notulen der bijzondere juli conferentie j.l. Ook is daarover door br. Bot en door br. Rooseboom na diens aankomst te Tobelo Geschreven.

Nu beziet br. Bot het echter anders en lijkt het hem het beste B.W.G. toch permanent over te dragen aan br. Kolk, om zelf de tuinen na zijn verlof te combineren met het ressort Tobelo. Hij zegt dan tevens weer de gemeente-tuinen van Tobelo in bewerking te nemen door de W.K.O. welke tuinen nu door de M.K.C.M. bewerkt worden. Dit voorstel ontmoet geen bepaalde tegenstand op de Conferentie. De vraag is echter hoe het Hoofdbestuur daarop zal reageren?

Het Hoofdbestuur ziet n.l. de situatie aldus: Het ressort Tobelo of gedeeltelijk te combineren met de Leiding van de Opleidingschool. De mogelijkheid om bij de school nog een klein ressort te beheren acht het Hoofdbestuur aanwezig omdat verondersteld wordt dat het beheer van het Ziekenhuis (incl Leprozerie) praktisch en administratief grotendeels berust in handen van de Zuster. Dit blijkt echter lang niet zo te zijn. Oo Zr Loots verklaring luidt dat dit wel op veel moeilijkheden zal stuiten.

De nogal uitvoerige correspondentie en meerdere conferenties met om Inlichtingen aan

inspecterende ambtenaren van de DVG, blijken meer te liggen op de weg van de officiele beheerder ic. zendeling-leraar die tevens belast is met de opleidingscureus. Daardoor heeft deze meerdere malen voldoende werk, zodat daarnaast een volledig ressort hem overbelast. Tegen verdeling van een ressort onder twee collega's gevoelt br. Bot een bezwaar.

Het lijkt dat br. Bot deze gehele aangelegenheid tijdens zijn verlof bespreekt met het Hoofdbestuur.

Br. Ellen zal inmiddels tijdens het verlof van br. Bot weer beginnen met het beheer van het ressort Tobelo, naast zijn bestaande werk.

Besloten wordt aan br. Kolk te seinen voor zich en zijn vrouw en hun barang te bevrachten tot aan Tobelo. De barang kan dan zo lang opgeslagen worden. Spoedig na dienst aankomst gaat br. Kolk op tournee naar Boeli-Weda-Gane met br. Bot, in de hoop dat de zee ook in november zich in die ressorten nog behoorlijk gedraagt. Na terugkeer volgt de overdracht van de tuinen aan Rooseboom en het jaarwerk waarin br. Kolk ook moet ingeleid worden. In febr. 1936, nadat de fam. Bot zal zijn afgereisd, volgt de Conferentie te Tobelo. Daarna zou de fam. Kolk pas voorgoed kunnen vertrekken naar Weda, om daar introk te nemen, voorlopig in het posthuis of een andere beschikbare Gouvernementswoning, om dan zelf de leiding te kunnen nemen bij de bouw van hun nieuwe huis. Br. Bot zegt, van de gemeenten uit de Weda-baai de belofte te hebben ontvangen, om gratis hout te willen leveren voor een zendelingwoning in Weda.

Gevraagd wordt of het niet mogelijk is dat br. Rooseboom Galela gedurende het verlof van br. Boger bezoekt en br. Ploeger, naast Morotai, Loloda. Of dat br. Ellen Galela bezoekt en br. Rooseboom Morotai en Loloda, voor het geval Kau-Waisile in een aan br. Ploeger wordt overgedragen, of dat br. Rooseboom in geval, zoals de Conferentie doet gevoelen, Br. Ellen Galela er niet bij kan bezoeken, de 3 ressorten Morotai-Galela-Loloda, naast de tuinen neemt. Br. Rooseboom acht het niet onmogelijk, om indien Kau-Waisele direkt overdroeg aan br. Ploeger in de plaats daarvan, naast de tuinen de ressorten Gailala-Loloda hem van 1928-1929 bekend, waar te nemen.

Morotai er bij te nemen durft hij niet op zich te nemen. Dat zou op een teleurstelling uitlopen. Het liefst neemt hij echter, wat hem zelf betreft, voorlopig Kau-Waisele nog waar.

Er wordt besloten over deze kwestie nog geen besluit te nemen.

Er moet eerst met br. Ploeger gepraat worden. Het beheer van Morotai is dan niet geregeld, daarvoor zou dan stellig, mede in verband met de noodzakelijkheid van een eigen zendeling en straks het tijdelijke beheer van Djailolo gedurende het verlof van br. van Bonzel, weer een nieuwe br. moeten uitkomen in 1937. Bovendien zal er eerst nog wel een schrijven van het Hoofdbestuur afgewacht moeten worden.

Deze zaak kan desnoods nog op de febr. conferentie ter sprake komen.

Hiermede wordt deze samenspreking geëindigd en keren de inmiddels van een bijeenkomst, door een regenbui doorweekte Tobelo bewoners

Het eerste punt dat de Resident wenst in bespreking te brengen is een concept huwelijksreglement voorzelfbestuurde gebieden en oude concept van een conferentie voorgelegd ter beoordeling en de-Confederatie had daarop haar bezwaren tegen dit concept ingediend. De daarop een nieuw ontwerp tegelovest samengesteld. Dit concept rekenlog is gehouden met genoemde bezwaren.

De grondgedachte van dit concept-voorstel is in deze ook bij het vraagstuk van het huwelijk moeten we bij ons christen-inlanders als de Westerse Invloed keren zoveel mogelijk aan het Inheemse vasthouden. Het burgerlijk huwelijk in het land is niet rechtmatig. Het huwelijk, dat de Inheemse gebruiken als er zich geen anderszins rechtelijke bezwaren voordoen.

De conferentie kan met de grondgedachte van dit concept volkomen overeenstemmen. Maar nu de vraag in haar midden de vraag welke zwaarte de rechtelijke voorwaarden?

De Sultan antwoordt hierop dat hij zegt:

Op Halmahera is het huwelijk gesloten op het moment dat de bruidschat op een oud-chinees bord wordt aangeboden. Dit is een symbolische bende. Het moment van de sluiting.

De heer Ooger merkt hierbij op dat rond de symbolische handeling allerlei minder gewoonten zijn gevestigd. Het is slechts Invloed uitoefenen en onaangename kwesties doen ontstaan. Het moet sluiten van huwelijken. Zo bijvoorbeeld de bruidschat niet in een kan worden betaald, waardoor de vrouw allerlei rechten blijft behoudens. Het is ook de kinderen die uit het huwelijk worden geboren; ook familie van de bruidegom aan banden worden.

gelogdewaardoor d* bruidschatevolkor grootte anders voor *Ik Dietrot adat-rochtelyk te bopaaldgtot ongekende sommen kan aan. groeion* Kan aan deze gevoontongdoor een scherper* omschrivins, geen paal en perk worden gesteld?

-11.rvoor vordt tenslotte ge&#% door v

D* meest -ulstw formulering h

Inspecteur met d* voordent*n overste*» Van d* Huwel-koslutter.
In overeenstemming van bolde pa%-ki*j'ongvorden bindend* afspraken gemaakt omtrent afbetaling van do bruidschate
Verder zal het huwelijk...ook &dot-huwelgk,worden ontbonden door een bevoegde rechtbank.hlor do Landschaperechbank te Tobeloolo-SQ toekobsj zal misschien aan d* Distrloto-ro*thbanken deze bevoegdheid worden vorlac*d*Ook hot aagetatolgeld zal vormoedolgk worden afgeschaft,Ontbinding van het huwoltk wordt aangevraagd bij hot Dietriethoofdgen na een poging tot verzoeningpvordt scheiding uitgesproken door d* LandschaperechbankoSoholding kan niet worden geforceerd en verplchtiond worden gestelde

Do Resident legt nog uit dat dat* nieuwe regeling geldig zal zgn voor alle zelfbestuuroondorhorigengmaar dat voor Ambonnezon en Men-werm- do mog.Ambonreg*ling facultatief blgtr.Álleen voor Chinezen bestaat een aparte regeling.echter In zoverre vergemaklukt dat deze voortaan door tussenkomst van het Districtshoofd mogen huwen#

Nog legt do Confor do nadruk op dat dit In dit concept-huwolgksluiting en huw*Itkwinzoning val dient te worden onderscheiden en dat d* huwolgksinzogening alleen kan geschieden volgens het kerkoIk recht# Daar het hier con zeer m4wiliik onderwerp betreft vraagt do Resident d* Conto zo er nog IQd Is dit concept npg eens aan con nauwkeurig* beschouwing te onderwerpen- Confeyll dit graag doen.

b.Leproterie Gaadorn,

M=MM==MMMMM=MMMMMMMMM

k_~

Dan lsd* Laprozerie het onderwerp der besproktnng.De Viorzitter vertelt een en ander van d* oprichting *n d* groei van dit vork dringt er tenslotte by het Gouvernement op aan.doze Loprozerie meer subsidie te verlenen.omdat do kosten van exploitatie en eventuele uitbreiding door do U*Z*Voniot kunnen worden gedragen.
.D* Resident spreekt hierop van do aooigkheden die zich hiorbil-zullen voordoonldat er vol* Loproterleen zgn die allem-oal slechte :flp-por patient par maand ontvangen van het Landschap Ob het landschap kan niet verder gaan,
:H§ geeft tenslotte als enige weg In dit geval aan:con torzoek schrift to richten aan do 0,0*Mocht geen subsidie wordjn'verleend dan zal d* U*Z*Vode exploitatiekosten moeten drag n:zoidit nio«+

nogolk lo.bIMft or niets andersover dan d* inri:tingite sluiten*
.Echter zegt do Resident alle medewerking toe om deze telpjezerie
to loten bestaan.

l ' doolde subsidie is#na Ingediend requestginmiddels tolojgatisch
ïoogootaan,

0Subsidloregeeling

*MMMMMMMMMM=Mmmmm=

&Inspecteur van OnderwYs geeft do verzekering#dat d* over 1935 te
1

weinig ontvangen subsidie uit d* Landschapskaso*nautom*tiSch
ial worden verrekend bg do subsidioekenning over 1936*

Het voorzokfvan d* Confoom ook voor d* gesubsidieerde scholen In het,recoorB*Vo0ohet minimum aantal leerlingen terug to brengen tot 20,wordt,afgewezen.De Inspecteur vraagt d* confemdvlo* aangaande hot oprichten van Landschapescholen in het ressort Loloda*Do Conforaadit dit af#op grond van haar overtuiging dat het op teleurtselling aal uitlopen. Do Resident en ook d* Sultan geeft nog do verzekering dat d* Regering erg voorzichtig le met hot oprichten van Landschap- ooholen.en dat ze daarmee In genlede ooneurrentie beoogt. Zon poging van d* confoom do scholen van Woord-Worotal nog In d* subsidie te laten opnemengkan voorlopig niet aan worden gedaohit;de mogoljkheid dat op het ogenblik nieuwe landschapescholeh In d* subsidieregeling worden opgenomengvindt hierin een oorzaak,dad te,laaste worden bekostigd uit do landschapskas, terwijl do subsidie voor d* U*ZoVescholen wordt toegekend door do contrale regering.

Hiermede zMn deze besprekingen gellndigd en richt do Voorz. n.,amcnc d* Contwoorden van dank tot do bezoekers en spreekt do hoop uit dat deze besprekingen mogen leiden tot een'blUyande samenwerking tussen Bestuur en Zending*

LOPENING DER CONFERENTIE.

ét^.

Op maandag 17 februari 1936 In morgens om 9 uur.opent d* Voorzitter d* conferentie In do kerck van Gamsoengl(Tobo)Jo Aanwezige zijn:N*Yrouw van Bonzel,Mevrouw Kolk,de heren Ellen., Bogorovan Bonzolooneboosjolk,on Ploegers Als op*ningevoord kiest do voorzitter Joh*14:12#waaraan hM onkel* mooie gidmohten ontleend met betrekking op het werk dor Zending* In dit v*rband wordt do fam.Rootboomlals terugkomend van verlof, hartelijk begroet#en wordt do fam*Kolk hertoljk volkom,geheten op ons arbeidsveld. Dan zingen we samen Gezang 265.

Als om halt elf d* conferentie wordt voortgezot.vraagt d* algem. socundus,de hoor Bogerghet woerd en roept een hartoljk welkom toe aan d* twee baby0a,die zgn gekomen In d* familiels Ro0;neboom *n PloegerhM spreekt daarbV d* hoop uit dat ze mogen opglooiot tot vreugde van hun ouders en tot zegen van het zendingevoekoDe oud*rs beloven van deze attentie medeling te doen aan do'kleintjes.

Dan wordt d* agenda opgemaaktpwaarvan nu punt twee aan,de orde komt

nvorozen van het rozelement.

.Dit geschiedt en wordt als kohnisgeving aangenomen.

3.Voorlexen notulen contotabruari	1935
luitgenwone conf,	juli 1935
	september 1935
	doe* 1955

in d* hierop betrekking hebben antwoorden van het Hoofdbestuur

2RAMTRJOURdo'00n0:1428j8122

l olkdhoWfl-
woomtot-.

9

d4

.....

Ingekomen Slattje.

Een schrQven van 15 maart inhoudende *en verzoek tot terugzenden van duplicaatbiljotten van In directe dienst geno-men K*PA.

passages;dit om do hierop te verkrton korting van 10%.

Aan dit verzoek zal door elk der leden worden voldaan*
Zon schrgven van 25 maart betreffende d* leeuven-regeling op bMzondorè vervolgehol*n*Doze regeling wordt mindeliih toegepast.

SchrMvens van Imel en 3 en 5 oktober en 17 doorhandelnde over verstrekking van medieMnen voor Halmahora*Ook voor 1936 In fl 1000o-beschikbaar gesteld voor ons terrein.

Een schrMven 20 n*v,waarin wordt aangespoord tot bastrgding van ToB,CAM het lager onderwte;besloten wordt onig*gook In dit echrgvenaangebolen propaga a-werkjes aan te schatten ter verspreiding onder d* go*roo**.

Een schrMven van16 janomet als onderverpa aalarieregeling voor GoeroeW aan vervolgtobolen en het vormen van een ponal*Zpfonde voor gen,oemde GooroW,Voor ons terrein valt.olechts *en goeroe binnen dat kader en voor d& evordt gehandeld In d* geest van dit schrQveno

b)van het Departemente van ondervUs en Eredtenstw

Won mohroeen van 1 juli waarin wordt medegeedeeld datemet UI(Sond*ring van het Ressort Booli-Weda*ook voor 1936 het Onimum aantal leerlingen aan gesubsidieerde scholen op 20 Is gesteld verder dat toegestane subsidiegelden naar eigen maatstaf mogen worden verdeeldgalte d* onderwMzers aan gesubsidieerde scholen Win toestemmen. Voor kennisgeving aangenomen*

SohrMvon van 19 september waarin wordt bepaald dat:ook over do vacantlo-maand juli door d* Mlingen die van school geen schoolgeld moet worden botaaldt. Voor kennisgeving aangenomen*

SchrMvAn van 24 oktober.volgens volks schrMven do leerlingen bulten subsidie ook behoren te worden Ingeschreven In d* ebentiolysten en kvgrtaalstateno Voor kennisgeving mmngnonommum.

C#Van do Inspectie ten Inlands Ondervmas

.....
Een cohMven van 7 december.onderverp verbetering kwaliteit Inlands Onderwtgedoor middel van verbetering der opleiding onzer goeroels,De Conferentie in van mening dat veAnvoudisis van d* leerstof zeer gewenst is waardoor ons* Goeroote do werkelijk bruikbare stof beter onder d* knie krMgen,Zo beveacht do Conferentie voor het vak rekenen d* eerste zes deeltjes van hot verkj**Najo*lah#ruim voldoende. Verder zal het ook blijken te zijn een verbetering wanneer het loorprogramma wordt aangevuld met do vakken:schooladatinstratlogpa*dele-SZek #eersteboginselen van natuurkunde en Land -#la Volken-kundeelt In moeilijk voor alle vakken een bepaalde lijn aan * geven daar do gewenste leerboekjes vaak niet of niet moor te krMgon ztn**Do Inspecteur van het Inl.OnderwMalheeft achter te kennen gevevangindion geen vermindering zich voordootIn Juli Holmahorm te bezoekenOMdens dat bezoek aal dan met d* leider der cursus dit onderwerp nader worden

o^oervogen

• ••

Van do Resident der Holukken,

Brief van 27 april 1935:deelt mede dat er op Ambon d*Vor*ni gling*Nalookalopgerioht lopdie zich ten doel stelt te waken voor het behoud van Gesohijki-monumenten In do Holukken*vraagt me d* werking door lidmaatschap en toezending van Ethnografica voor een In te richten au2raw te Ambon*Als kennisgeving tango nomeno

Brief van 30 augustusonderworptV*rzot tegen voorgenaamen Mohammedaanse huvolgeniAls ko*nlegoving aangenomen, Brief,van 2 september in zelfsbestuuregebieden do bevolkingsb4dragen niet mogen stQgon boven hot WWrag der verleende subsidie, Geheim schrQvon,Ondervérpt:Verhouding Bestuur en Zondingt Als kennisgeving aangenomen@

bepalende dat

Van d* Militaire Apothook,Ambon

Rondechroven van 12 juni#ondervérps"Verstrokking modlognen aan leken,Als kennisgeving aangenomen#

Van J*Dante*motorisStiunkendazeVedmo BETSSan januari 1936 In volk schrgvon todzanding wordt ge vraagd van allerlei onderdelen en verdere benodigheden voor do motorboot*

Dit schrMven geeft aanleiding tot een breedvoerig* bespreking over deze boot en d* geweldige onkosten die *raad* gepaard gaan*Bosloten wordt over dit onderwerp een schrgvon te rch ten tot het Hoofdbestuur*

Van Samuel Takasenooran#matri Ziekenhuis,

Brief En Snuari 1936 Inhou2*n;o een vo'rzoek om aalarieverhogingeDe conferentie In van menig dit verzoek te moeten afwMzen.

Jaarverslagen 235&

Do Heer Boger loont zgn verslag van Galela-Lolodaje hoor van Bonsel van Djailoloje hoor Roosaboorn van Xau-Waiselozuster Loot* van het Ziekenhuis #Ploeger van Worotal en do heer Ellen tenslotte van het VoorzItterechap,behoor van het Ziekenhuis» en van do leiding dor Theologische cursus en normaaldeergang. Van Boeli-Weda In nagelaten *en verslag te maken* Inzonderheid trekt hot verslag van hot ressort Djailolo do aandacht:de conferentie stelt voor het Bestuur In Holland aan dit verslag publiciteit te geven* Do Voorzitter dankt allen voor het lozen van d* verelaggen en do algemeneeundus doet zulks den Voorzitter*

Wen jaarrokeninzent.

Do jaarrokeningen worden nagezien en kunnen zonder **nbor kingen door do Conferentie worden aanvaard*Alloon dringt d* Voorzitter er nogmaals op aan d* kosten voor gemeenten-ocholen WdelÜk to specificeren,

Ook wordt vastgesteld dat In alle ressorten doopbrieven,lid a*atbewUzen en huwelÜkabrieven behoren te worden afgogeVen tegen betaling van 10 conto

SC120LAANOMMUDSM.a.Kwlkoehool.

Do voorzitter geeft do Conferentie te kennen zQn mening dat nu hi dit jaar d* loeftgd van zestig jaar hoopt to,berwikong het hem goed dunkt binnen afzienbare tijd zijn vork als leider van de'hoologische cutsum neer te leggen ongoz or geen mooi lgkheden voordoon ten opzicht* van do terrein bezetting na dien te repatrierens

Daarom te aanvankelgk zQn bedoeling geweest op deze Conferentie een opvolger te liezen en aan het Bestuur voor te stellen* Hieromtrent In echter een onaangename kwestie 4*rozen* Ook het Hoofdbestuur In Holland vlot van het voornemen van d* heer Zllon en voordehierover samensprekingen met do heer Roooneboom tgdens zMn verlof in Holland.

Dens* besprekingen hadden als resultaat dat het Hoofdbostuur,,, zonder d* Conferentie hierin te kennen en voorstellen van haar zQdo af te wachtengde heer Roomooboom bM zUn terugkeer naar het Zondingsveld#verzekerde straks do hoor Cllen te zul len opvolgen als loddétvan d* Theologisch* curouwl

Do conferentie acht het onjuist dat het Hoofdbestuur buiten do Conferentie om hier een regeling trot#volker gevolgen ver om zich heengrtngden het vork een geheel andere loop gevong ze meent dat d* juiste verhouding van Bestuur en Conferentie In dergolyke zaken deze Isjat do Conferentie voorstelt#ad viseert, en dat daarop het bestuur dit voorstel of advloo aan vaardt of verwerpt:

Ook geeft do Conferentie als haar mening te kennen dat d* hou ding do heer Roonaboorn In deze zaak niet d* juiste Is geweest& hij had beter gedaan met eerst d* mening van d* Conferentie te vragen en haar er In te kennen*

D* hoor Rooseboom gaat hier togenln*HM zegt do onjuistheiel van zMn houding niet te ziontVolgens zgn mening heeft een Zending met verlof alleen te maken met het Bestuur en kunnen tussen Bestuur *n Zending zaken worden afgedaan buiten d* Conferentie om.

D* Conterentio zou hieromtrent graag con uiteenzetting en om lUning van het Bestuur vernamen*Na verdere bespreking komt do Conferentie tot d* slotoom#dat: ze In sen vliegbrief-achrgven man yt Bestuurghaar bezwaren voorlegt en tegolMK haar eigen voors411en dootgaltot het Bestuur hierin nog niet had Ingegropen*Dáartoe wordt besloten dat d* Conferentie door schrift* like stemming een opvolger voor do hoor Cllen zal kiezen*

D* uitslag van deze stemming Is#dat do heer Bogor 4 stemmen krUgtyde hoor van Bonzel 29torvQl een stem blanco te Ingediend* D* hoor Boger geeft hierop te konnengdat ht do benoeming niet kanvaarden, Rot In hem gebleken dat het Hoofdbestuur ham voor

deze werkring niet het vertrouwen hoeft geschonken*HU *toit
zich da*rom niet beschikbaar en verzoekt d* Conferentie een
ander te stemmen*

Dan volgt een tweede stemming met deze uitslagevan Bong*1
5 stemmen en twee blanco,

Ook do heer van Bonzel bedankt echter voor do benoeming»Hij
voelt zich gepasseerd en kan zo daarom niet aannemon*0> sen
vraag van d* voorzitter antwoordde heer van Bonsol dit#hoe
wel zijn verlangen nooit Is uitgegaan naar het vork aan do
school en hQ het ook niet verkiest boven het vork In zgn ei
gen resoortphg toch bereidisal zijn deze benoeming aan te nemen'
Indien het Bestuur hierin do Conferentie kan volgen enideze
hem benoemd*

In hot bOVeng cad schrijven zal dit &au hot Bestuur worden voorgelegd#
 Do'hoor Rooneboom zegt#dat nu hg hot gevoelens van do Conter*ntle uit deze stemmingen heeft leren kennen en Yagrult hem dut. delMk In geworden dat do Conferentie hem nietwenst al; lei der van do eurouw#hg onmiddeltk ontheffing vraagt van het bo. heer der tuin en het ressort Kau=Valooio terugwenst#want alleen om het waarnemen van do tuin zòu hM zgn ressort niet hebbenver laten*
 Nogmaals wordt eenpartg beantgd In deze zaak niet d* persoon als zodanig wordt bedoeld te trotongaar dat hier getracht wordt,oonvolgens do Conferentie onjuist* handel«Mse voor goed te maken*
 Do Conferentie betreurt het onaangename en teleurstellende tiertpvooral voor d* hoor Ropsoboom;ze wQ*t nogmaals op hot telt dat do oorzaak hiervan vaak loghet vol* par%loullor cohrgven der leden en d* tusee*todse besprekingen en bultonge wone concentlegwaarbo niet all*leden tegenwoordig *Qn *n waar op toch belangrko besluiten worden genomen*
 betreffende d* van* van do hoor Rooegeboomghet ressort Kau-Wai cel* voor to beherenwhiertegen maakt Ploeger ernstige bezwa rongbo heeft met veel zoolt* het hut* te Gamlaha. In orde gokregen;de Inboedel In roede 'overgebracht en staat nu op het punt met zgn gezin te vorhulsen;niet alleen zouden er vol* onkosten aan verbonden zgn#maar het zou voor hen en zQn vrouw ook een grote teleurstelling hetekenonjIndlen hiorin,ween verandering zou komen*
 In deze laat do Conferentie het Hoofdbestuur do laatste beslis sing nemen*

lamens-

vani

.Op het aanstaande Juli-Augustus examen der Theologisch,-cursus zal de heer Men oxmalse*ren In d* vakken Sthiek,Landstaal en Heidense Godsdiensten;de hoor Rooneboom in Verstandig bMBellezen en Zondingen*thode;dchoor van Bonzel In Dogmatiek en Kerkgeschiedenis;de heer Kolk In bUbelse aardtUkskunde en do heer.Ploeger In Inleiding O.en NY*Tentament en Btbalse Geschiedenis. ZV die tUdens do examendagen niet op Tobelo aanwezig kunnen zijn zullen hun vragen schriftelMK stellen.Hier komt in dl Conferentie do vraag op#of er bU het Hoofdbestuur werkelMK jezwaren zgn tegen het houden van d* conterentiets In d* maan# Juli, Vooral met het oog op deze examens zou hot moer govenst-,kijn In Juli te conforeren.daar het overkomen naar Tobelo voor d* examinatoren op buitenposten vaak moeilgk of onmogvlQk In op waar-aan ook'woor extra onkosten aan verbonden zijne , I Indien d* tien te examineren leerlingen slagen,zullen ad,over do ressorten als volgt worden verdooldiRenoort Tobelo:Am' st,

*U

Philip en Bejaml;n;Qalela-Loloda:Evert en Nelman-jalloI IjSaud en Rombrandt;NorotaliPhanue en Kau=Walsele;Jakob en HondrikitarWU
 Goeroe Metary eveneens het ressort Kau-Valeele wordt toegew*zen op een malaria van fl 12950-por maande

Voor de komend* derde klas zijn er tezamen 18 ~Iranten~.

Opmaking Raming 193741

Ressort	Raming 037	af	zigt-t
Tobelo	7234*50	1800,-	5434,50
Galelo-Loloda	8868950		8565,50
Djailolo	5000,-	400,-	4600,e
Kau-Valeelo	8847050	119,60	5W7,90
Booli-Weda	9546-		9540,
Norotal	67SOISO	140*60	6609,90
Ziekenhula	2225,-	300<-	1920
W,MO,	20469--		20469,-

RondvraagWQEaalleerg!g l.

Tot nu toe worden op onze Normaalleergang elk jaar laartogen m*ngsnomtA,en word een nieuwe klas gevormd,tervill op do theologische cursus om do twee jaar jaar leerlingen worden stagenomen*Dit heeft ten gevolge dat om het andere jaar etn-klas van do Normaal-leergang moet wachtingalvorens ze kunnen worden toegelaten do d* Theologische cursus* Om dit te voorkomen wordt nu beslotenook voor de orma&e4-e'Lgang om de twee jaar leerlingen aan te nemengwaarmede deze loorgang zal aansluiten op' de Theologische cursus#

American Mission Alliance kl wordt besloten het het Zondingeconcluaat worden verzocht de Ark.A.te Makanaar aan te schr#veng om geen leerlingen meer aan te nemen van onze scholen,zonder vooraf Informaties In te vinnen*

Verloven

SMer van conzel vraagt togen april 1937 mot verlof to gaan#
Mochten er zich moeligkhtden voordoen ten opzicht* van gelUk
tdige verloven en daarmee het waarnemen van Djallolopdan zou
de hoofdgoeroe NanlohV grotendeels het ressort kunnen verzorgen.
ZMn verzoek ondervindt geen bezwaren*

Evangelisaties.
Aan de beheerders van de resoort*ngwaarvoor evangelisatie
doeleinden geen andere fondsen aUngwordt toegestaanDe onkos
ten daarvoor te bestrgden van de Ingekomen Pinkstergelden met
dien verstand* dat het saldo do het saldo der Pnkstergelden
elk jaar op de jaarrekening wordt gebrachte

HuwelMkozaken
De Heer Boger stelt de vraag of .L*enen die christen.zijn gs
woCd»ngopuleuw behoren to trouwonoDe Conf,antwoord hierop
ontkannendhet heidens-adathuwelgk wordt erkend*

Schr#fmachin".
Er wordt beslotengdat de het vorig jaar door de Conteaaange
schatte schrMfmachine ter beschikking zal biMven van dg Voors*
der Conferentie,
Mukwerk.

Om Soordeal te zoeken, wordt besloten voor alle renoorten tege
lgk te laten drukken: Burgoen KerkokHuwelMkoformult*rop.
DoopbrievonjidaatbovMsen en Bew4son voor het gevolgd bejbon
van een volkoschoolo

ia

BstuursvorklosInx
 doilail; goëräittor
 J#HoN#YMO 80u541 A14*544-U\$ *n Ponnings*#**r~
 J#C#Kolkqs#cretário#torwijldoor schrittelijshe ot*mmIng d* hoor
 Ploog*r wordt aangewezen#* tijdens hot verlot van d* hoor van
 van Bonsol het p*ningnoosterchap, op zich to nemene
 Vaststelling tijd en plaats Comtor*atie 1937*Op verzoek van
 d* hoor van Bons*1 werd* d* volgend* conferentie gehoodon In
 d* maand maart 1937 te lobolo*01% met het ~ op bot ~et
 van do ram*van Bonsol.

Op dlnodagavoad 3 maart hield do hoor gozer ~ bul*OVOM
 4* h~ *om*r#admlalotrateur N*C*CoM zijn lezing ever h*%
 Bemilloffet \$*%\$li ot voordultvosollag te **n **rkwardi.* ver
 schijnsel ot toelgebied#veerbQ het huwol#k door man.on vrouw
 ~n woord mag worden.gpbruikt#dat onigstine lijkt op do gaan
 dor loden *Cnor of h - r ook uitstrek
 d* roede overliden familieleden#
 Het vee *n meer loer*>#* losing#waarop levendig* nabo*PO*kl*gon
 volgen*
 0* afloop richtte d* Voorzitter hartolQk* woorden va" dank
 tot do hoor Oogors

VOOMICA

00 WOOä0d45 4 maart --fi morgen* om 10 uur wordt door d* ho#r Bogor d*ao conferentie g*sloten mot een
 voord#waarbij als ultgangepunt gekomen Is Joh*14s27* Tot slot slusoft wij #*zong 10882.

Do socrotekrio.

AlbsPlo*gor.

D* Voorzitter.

G*JOllen